

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ФЕНЦИК О.М. Академічна грамотність здобувачів вищої освіти: сутність та шляхи становлення	230
ФЕНЦИК О.М., ДИЯНИЧ М.М. Науково-дослідницька компетентність майбутніх учителів початкової школи: теоретичні засади	232
ФЕНЧАК Л. М. Формування організаційно-управлінської компетентності майбутніх педагогів початкової освіти	234
ФІЛЕ Г.Ф. Основні поняття та завдання релігійного виховання	236
ФІЛЬО В. В., МОЧАН Т. М. Особливості соціалізації дітей в сім'ї	239
ФУЛЕЙ А.Ю., МАРКО М.М. Використання пальчикового ігротренінгу в дітей дошкільного віку	241
ФУРДЕЛА А. Т., ХОМА О. М. Методи навчання грамоти в першому класі	243
ХИМИНЕЦЬ К.І., ЧЕКАН О.І. Особливості використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі	245
ХОМА О. М., МАКАРА Ж. М. Сучасні підходи до форм читання в початковій школі .	248
ХРИПТА А. М., ТОМАШЕВСЬКА М. О. Педагогічне спілкування як форма міжособистісної взаємодії вчителя та учнів	250
ЦІФРЯК Т.М., ЛІБА О.М. Структура методології освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	252
ЧЕКАН О.І. Сучасні тенденції досліджень процесів спілкування в ракурсі лінгвістики, психології, психолінгвістики, педагогіки з позицій різних наукових напрямків	254
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., БРИТВАК Р.М. Реформи в дошкільній освіті Закарпаття (друга половина ХХ століття)	257
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., КОБАЛЬ К.І. Інтернатні заклади Закарпаття (друга половина ХХ століття)	259
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., ЛОКЕС Б.М. Дошкільна освіта Закарпаття (1919-1938 рр.)	262
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ГУЛАН М. Методи і прийоми формування у дошкільнят діалогічного мовлення	265
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., КОЗАК Л. Музикотерапія в оздоровленні дітей	267
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ШУБЕРТ М. Технології як засіб розвитку у дітей дошкільного віку інтересу до занять фізичною культурою і спортом	269
ЧУБИРКО К. Я., ЧЕКАН О.І. Сучасні проблеми і тенденції розвитку логопедії як науки	271
ШВАРДАК М.В., ЕРДЕЛІ-ІВАНТО М.Ю. Сутнісна характеристика технології адаптивного управління	275
ШВАРДАК М.В., ЗАВАДСЬКА В.В. Алгоритм реалізації технології антимобінгу в умовах закладу освіти	276
ШВАРДАК М.В., ПОПОВИЧ О.-М.В. Особливості реалізації коучинг-технології в умовах закладу загальної середньої освіти	278
ШЕСТАК А. Ю., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Професійні та особистісні якості сучасного педагога	279
ЩЕРБАН Г.В. Формування системи цінностей студентів у процесі професійного навчання	281

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

АГАПЧУК Б.Ф., КОРОЛОВИЧ О.О. Теоретичні засади професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти України.....	284
---	-----

На нашу думку, концепція формування академічної грамотності повинна стати ключовою ідеєю сучасного закладу вищої освіти. Важливо створити комплексну систему розвитку академічної грамотності, яка охопить бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий рівні вищої освіти.

Таким чином, формування академічної грамотності вимагає продуманого системного, комплексного підходу на всіх етапах освіти. Необхідно визначити поетапність упровадження дисциплін на різних рівнях закладу вищої освіти, виокремити оптимальні дидактичні умови, ефективні стратегії навчання як українському, так англійському академічному письму як важливому компоненту формування академічної грамотності здобувачів.

Література

1. Асадчих О.В. Навчання студентів японської мови з академічною метою: формування академічної грамотності. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, V (52), Issue: 113. Budapest, 2017. С. 15–19.

2. Семенов О. М. Курс "Академічна культура дослідника: європейський та національний досвід" у докторській підготовці. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, (м. Суми 23–24 квітня 2020 року). Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. С.89–93.

3. Смирнова Н. В. Академическая грамотность и письмо в вузе: от теории к практике. *Высшее образование в России*, 2015. № 6, С. 58-62.

4. Фенцик О.М. Формування академічної грамотності здобувачів вищої освіти у процесі фахової підготовки. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 73. Т. 2. С.226-231.

УДК 378.016:81-028.31-028.42]:378:37.011.3-057.876(043.2)

ФЕНЦИК О.М., ДИЯНИЧ М.М.,
Мукачівський державний університет

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ

Реформування національної освіти зумовлює здійснення наукової дискусії щодо пошуку інноваційних способів формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів закладу загальної середньої освіти, на яких покладена важлива місія - закласти фундамент особистісного розвитку дитини, виховати всебічно і гармонійно розвинену особистість.

Зрозуміло, що успішність навчання здобувачів здебільшого залежить від здатності педагога якісно організувати освітній процес, його здатності добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання та розвитку учнів. Проте не менш важливою для вчителя є сформована здатність аналізувати результати навчання учнів, застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі: спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та

інтерпретувати результати, створювати моделі та визначати їхню дієвість. Саме тому важливою у структурі професійної компетентності є науково-дослідницька.

Аналіз інформаційних джерел свідчить, що чимало наукових розвідок порушують проблему професійної підготовки майбутніх учителів до дослідницької діяльності, зокрема: О.Артеменко, С. Балашова, Р. Вернидуб, Н. Кічук, Г. Кловак, Л. Коржова, С. Мартиненко, О.Норкіна, О.Шквир та ін. Проте, як свідчить аналіз опитування учителів, і досі виникає суперечність між потребою сформованої готовності учителів початкових класів до активної науково-дослідницької діяльності, застосовування наукових методів пізнання в освітньому процесі та недостатнім врахуванням цієї специфіки у змісті фахової підготовки.

У контексті означеного дослідження, насамперед, з'ясуємо сутність поняття «науково-дослідницька компетентність».

Цікавими, вартими уваги щодо осмислення суті науково-дослідницької компетентності майбутніх педагогів видаються міркування Я. Никорака, який означену компетентність розуміє «як якість особистості, яке включає знання, вміння і навички проведення дослідницької діяльності, що дозволяє їй проводити наукову роботу для вирішення освітніх проблем, відповідно до визначених мети та завдань професійної підготовки» [1, с.201]. Особливу наукову цінність для нашого дослідження є погляди О. Норкіної, яка поняття «дослідницька компетентність педагога» трактує як цілісну, інтегративну якість особистості, що поєднує в собі знання, уміння, навички, досвід діяльності педагога, ціннісні ставлення та особистісні якості, виявляється в готовності і здатності здійснювати дослідницьку діяльність з метою отримання нових знань шляхом застосування методів науково-педагогічного пізнання, застосування творчого підходу у плануванні, прийнятті рішень, аналізі та оцінці результатів дослідницької діяльності [2]. Отже, узагальнивши погляди вчених на сутність професійно-дослідницької компетентності та зважаючи на визначення поняття компетентності у Законі України «Про вищу освіту», дефініцію «науково-дослідницька компетентність майбутніх учителів початкової школи» розглядаємо як комбінацію знань, умінь і практичних навичок, інтелектуальних здібностей та професійних якостей, що визначають їх здатність успішно здійснювати науково-дослідницьку діяльність у галузі освіти і є результатом професійної підготовки до науково-дослідницької діяльності під час навчання у ЗВО. Проте, слід додати, що науково-дослідницька компетентність є водночас і результатом навчання у закладі вищої освіти, і засобом саморозвитку особистості.

Цілком зрозуміло, що формування науково-дослідницької компетентності потребує якісної підготовки майбутніх педагогів до їх професійної та науково-дослідницької діяльності в галузі освіти.

Сучасна система вищої педагогічної освіти повинна сприяти формуванню майбутніх педагогів нового типу інтелекту, мислення, здатності швидко

адаптуватись до нових професійних викликів в умовах швидкоплинних інформаційних змін. Погоджуємось із дослідниками, які вказують на створення інноваційного освітнього процесу педагогічного вишу, інтеграцію науково-дослідної і навчальної діяльності, наближення освітнього процесу до творчої діяльності, формування таких якостей особистості, які б забезпечували студентам успішну реалізацію у професії вчителя [3]. Натомість хочемо додати, що фахова підготовка здобувачів спеціальності 013 «Початкова освіта» потребує надання їй саме дослідницько-пошукового характеру, аби в майбутньому забезпечити успішну як професійну так і науково-дослідницьку діяльність в освітньому процесі НУШ.

Підсумовуючи, доцільно зазначити, що Новій українській школі потрібний педагог, який володіє науково-дослідницькою компетентністю, вміє аналізувати, порівнювати, узагальнювати та створювати самостійно найбільш ефективні методики і технології навчання відповідно до індивідуальних особливостей дітей класу. Означену компетентність розглядаємо як сформовану здатність і готовність педагога застосовувати комплекс науково-професійні знання, вміння і досвід науково-дослідницького пошуку в галузі освіти з метою вирішення професійних завдань та створення інноваційного освітнього середовища для всебічного гармонійного розвитку здобувачів.

Література

1. Никоряк Я. Науково-дослідницька компетентність майбутніх педагогів гуманітарного профілю: функціонально-змістовий аспект. Гірська школа Українських Карпат. Наукове фахове видання з педагогічних наук. № 17. 2017. с.199-204.
2. Норкіна О. В. Розвиток дослідницької компетентності педагогів як умова підвищення ефективності дослідно-експериментальної роботи. *Інноваційна діяльність педагога в умовах реформування шкільної освіти*. Матеріали Всеукр.науково-практичної інтернет-конференції. URL: <http://conf.kubg.edu.ua/index.php/courses/idpurso/paper/view/92>
3. Фенцик О.М., Пинзеник О.М. Дослідницька компетентність як складова фахової підготовки здобувачів вищої освіти. Збірник наук. Праць. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький ЛА НАУ, 2020. Вип.8. С.130-137.

УДК 378:373.3.011.3-051]:005.5(043.2)

ФЕНЧАК Л. М.,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Сучасний педагог – це діагностик, аналітик, прогнозист, розробник проєктів, координатор і управлінець, організатор власного саморозвитку, який повинен мати лідерські якості, здібності, навички для того щоб планувати, організувати й управляти різноманітними видами власної та учнівської діяльності; коригувати її за результатами контролю та аналізу. Тому сьогодні гостро постає питання про професійну готовність майбутніх вчителів початкових класів до здійснення організації та управління навчально-виховним

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>